

«La violència no ha pogut véncer»

Mario Onaindia (EE)

Adolf BELTRAN

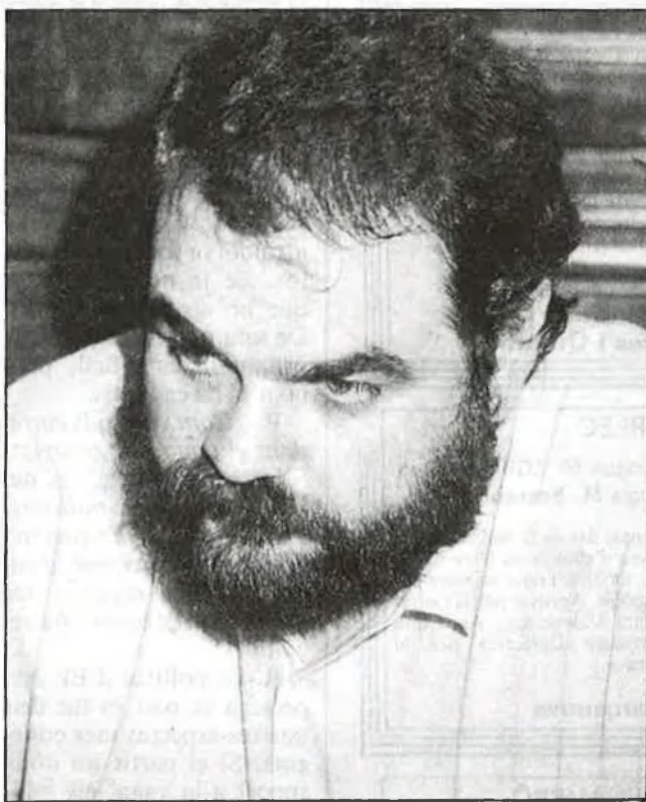
A Gasteiz (Vitòria), poc després d'acabar la sessió de debat del Parlament Basc, quan la vaga general convocada contra les extradicions ha sembrat la ciutat de ferros, fustes, contenidors i cotxes tombats, parlem amb Mario Onaindia, un històric de la lluita nacionalista a Euskadi. Està cansat (durant la vesprada ha contestat al discurs del president Garikoetxea en nom del grup parlamentari d'Euskadiko Ezkerra) i hi ha un punt d'urgència i desencant en la seua veu.

Pregunta. -¿Quina ha estat la posició d'EE davant les extradicions?

Resposta. -La nostra posició ha estat contrària a les extradicions. Considerem que el tema de la violència a Euskadi és molt complex i fonamentalment polític. Hi ha violència, en definitiva, perquè ací no s'ha aconseguit un grau suficient de convivència democràtica com el que hi ha en altres llocs. En altres zones de l'Estat espanyol s'ha donat un procés constitucional, més o menys complicat, que ha servit per a definir un camp de joc on confrontar els problemes de les classes socials. Res d'això no s'ha esdevingut a Euskadi. La Constitució no ha tingut un suport majoritari. L'Estatut d'Autonomia ha tractat d'establir un marc de convivència. Els bascos hem patit —ho acabe de dir al Parlament— una història de dos-cents anys de centralisme repressor dels

nostres drets nacionals i hem estat un poble tradicionalment dividit en províncies, en carlins i liberals, nacionalistes i socialistes... Havíem estat

polític franquista, però no aconseguíem vèncer ni imposar els seus punts de vista. No venç el franquisme. Perviu durant la transició i després de l'Estatut d'Autonomia, perquè els efectes de l'Estatut no es fan notar per diversos motius: Madrid no concedeix

«El tema de la violència a Euskadi és fonamentalment polític»

/ Alfredo I. Valdemoro

incapaços de construir un marc de convivència democràtica i l'Estatut d'Autonomia ha estat el primer intent seriós en dos-cents anys per a transformar aquesta societat i posar les bases polítiques per a la construcció d'una nacionalitat basca.

P. -¿Explica aquest panorama l'existència de la violència política?

R. -La violència naix a Euskadi en un context

les transferències o les paralitzes, el procés autòmic és monopolitzat per un partit que governa gràcies a l'absència d'Herri Batasuna del Parlament Basc i no s'avança en el camí d'una solució negociada.

P. -¿Per què no s'avança en aquest camp i quin hauria de ser el procés per a Euskadiko Ezkerra?

R. -Hi ha una certa ambigüitat del PNB en aquest tema. La nostra posició és

molt clara, i ens remetem a una resolució del Parlament Basc que preveia una treva que fes possible unes mesures de gràcia per a presos i exiliats. D'altra banda, nosaltres pensem que no es pot acceptar ETA com a representant de determinades reivindicacions polítiques, perquè ETA no representa tot el poble basc, sinó només un sector. A través d'Herri Batasuna, s'ha d'arribar a un acord polític, en el Parlament o fora, en el qual es parle de tot, siga l'alternativa KAS o siga l'Estatut.

*Tenim amics
entre els qui maten
i entre els qui
moren*

P. -En les actuacions del govern central i d'ETA hi ha com una voluntat de mantenir el conflicte i, inclús, de radicalitzar-lo. ¿Creus realment que és possible la solució política?

R. -Hi ha altres dinàmiques a Euskadi que són les importants i que han de ser reivindicades per damunt de la simplificació produïda per l'enfrontament estat-lluita armada.

Al llarg dels darrers anys, ETA ha patit derrotes polítiques importants, de les quals no hi ha símptomes de recuperació.

En un moment, pensàvem que tots els nacionalistes volíem el mateix, però això avui ja no s'aguanta. Nosaltres podem parlar de democràcia, de socialisme, d'alliberament nacional, i ETA també, però els conceptes que hi ha darrere

NOVETATS EN LLIBRES

ELS CAÇADORS SALVATGES

Salvador Jàfer
Poesia, núm. 39
Una voluntat de despulament, de reducció de l'aparell retòric tradicional i la creació d'un nou llenguatge, ascètic i directe, en la darrera obra del poeta.

Editorial
Tres i Quatre

CRIM DE GERMANIA

Josep Lozano
L'Ham, núm. 1

Un text ja clàssic de les nostres lletres que enceta una nova col·lecció, *L'Ham*, dirigida especialment al gran públic.

Editorial
Tres i Quatre

ANTOLOGIA POÈTICA

Ausiàs March
L'Ham, núm. 2
Una de les antologies més completes i reveladores del gran poeta, preparada i comentada per Joan Fuster, en un intent d'acostament als escriptors clàssics.

Editorial
Tres i Quatre

LA CORONA VALENCIANA

Jaume Fuster
L'Ham, núm. 3
Una novel·la de «Lladres i serenos», l'acció de la qual recorre de dalt a baix el nostre país. Un robatori espectacular, una rossa de les que tallen l'alé i uns pinxos durs de pelar.

Editorial
Tres i Quatre

APROXIMACIÓ A LA HISTÒRIA DEL PAÍS VALENCIÀ

Joan Reglà
L'Ham, núm. 4
Una nova edició d'aquest text fonamental de Reglà, prologat per Sanchis Guarnier, on s'efectua una anàlisi clara del que hem estat, del que som i del que podem ser com a país.

Editorial
Tres i Quatre

APLEC

Llengua/5é. EGB
Rosa M. Serrano

Pensat des de la realitat valenciana d'avui és un llibre atractiu, dinàmic i rigorosament pedagògic. Aprovat per la Generalitat Valenciana. Amb una Proposta Didàctica per al mestre.

Barcanova

ARTICLES POLITICS DEL «DIARI CATALÀ»

Valentí Almirall

A cura de Josep M. Figueres (Biblioteca dels Clàssics del Nacionalisme Català, 7). Un Valentí Almirall desconegut.

Edicions de la
Magrana, S. A.

DECAMERÓ

Giovanni Boccaccio
Les millors obres de la literatura universal, 35 (2 volums). L'obra mestra de Boccaccio, i sens dubte una de les més importants que ens ha llegat la literatura medieval, que encara sorprèn i captiva el lector modern. Traducció de Francesc Vallverdú.

Edicions 62
La Caixa

Especial Euskadi / Les opinions polítiques

/ Alfredo I. Valdemoro

«La violència és un símptoma de problemes per resoldre»

són molt diferents. En considerar-lo d'una forma democràtica, nosaltres parlem del poble basc «real» divers i complex, mentre ells parlen «en general» i solen considerar «traïdors» tots aquells sectors de la nostra societat que no els donen suport. De tota manera, la via que proposem és difícil, però no n'hi ha cap altra.

P.-¿Com viuen els ciutadans el tema dels refugiats i les extradicions? ¿Com ho viuen els militants d'Euskadiko Ezquerria? Malgrat no convocar la vaga, creus que algun sector de les vostres bases l'ha seguida?

R.-La política d'EE respecte a la pau és un dels nostres aspectes més coneguts. Si el partit no dona suport a la vaga, els militants segueixen el criteri, perquè és un dels temes que més hem discutit i tenim més clars. La gent d'Euskadiko Ezkerria, d'altra banda, ha estat reprimida pel règim franquista i a Euskadi hi ha una sensibilitat afortunadament molt viva cap a la repressió i la tortura, cap als refugiats. I això és un gran capital democràtic. La gent vol que en aquest país s'acabe amb la violència, però no perquè s'acabe amb els violents, sinó perquè els violents acaben convencent-se que no són

vàlids els seus mètodes. La gent, a Euskadi, vol amnistia o alguna cosa semblant. Els encantaria escoltar una declaració pública en què ETA anunciés que deixa les armes, que defensarà la independència i el socialisme per mitjans democràtics. La gent està contra ETA quan mata a qui siga i contra qui mata a ETA.

Nosaltres tenim amics entre els qui maten i entre els qui moren. I volem que ho deien, sense que cap de tots dos guanye l'altre.

P.-Vosaltres vau iniciar la via de la reinserció social amb el govern d'UCD i amb Rosón com a ministre. ¿Com es planteja aquest tema amb el govern del PSOE?

R.-El govern de González ha continuat la política que s'havia dibuixat abans. Queden tres polítics que tornaran molt prompte. En aquest moment, el millor interlocutor podria ser el govern basc, perquè té una autoritat que no pot tenir un partit. La proposta de Barrionuevo, d'altra banda, presenta plantejaments nous, ja que ofereix una negociació directa i no posa limitacions per delictes de sang. Però, en realitat, la qüestió està en mans de les forces polítiques basques.

LLIBRERIA
TRES I QUATRE
Pérez Bayer, 7. Tel. 352 91 10. València, 2